

Posunovač (kód: 37-013-H)

Autorizující orgán: Ministerstvo dopravy
Skupina oborů: Doprava a spoje (kód: 37)
Týká se povolání: Pracovník posunu
Kvalifikační úroveň NSK - EQF: 3

Odborná způsobilost

Název	Úroveň
Orientace v dokumentaci a v základních informacích železniční dopravy při posunu	3
Provádění posunu	3
Zajišťování železničních vozů při posunu	3
Obsluha železničních návěstidel při posunu	3
Obsluha brzd železničních vozů	3
Provádění posunu v dopravním obvodu s ručně ovládanými výhybkami a výkolejkami	3

Platnost standardu

Standard je platný od: 29.10.2013 do: 20.10.2022

Kritéria a způsoby hodnocení

Orientace v dokumentaci a v základních informacích železniční dopravy při posunu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vyjmenovat nejdůležitější předpisy a dokumenty státní legislativy pro železniční dopravu	Písemné ověření
b) Prokázat znalost základní terminologie železniční dopravy (námezník, návěstidlo, výhybka, výkolejka, volný schůdný a manipulační prostor, průjezdný průřez; posun, posun mezi dopravami, přestavná jízda apod.)	Písemné ověření a ústní ověření
c) Prokázat znalost jednotlivých řad železničních vozů, nápisů a nálepek	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění posunu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Prokázat znalost jednotlivých druhů posunu	Ústní ověření
b) Prokázat znalost povinností a zákazů před a během posunu	Ústní ověření
c) Vysvětlit posun přes přejezdy	Ústní ověření
d) Vysvětlit posun na kolejích ve spádu	Ústní ověření
e) Provést posun hnacími vozidly	Praktické předvedení
f) Vysvětlit posun jinými prostředky (posun ruční, silničními vozidly a mechanizačními prostředky)	Ústní ověření
g) Vysvětlit posun vozidly nepřivěšenými k hnacímu vozidlu (posun odrazem, spouštění vozidel, posun s doprovodem a posun trhnutím)	Ústní ověření
h) Provést svěšování a rozvěšování vozů	Praktické předvedení

Je třeba splnit všechna kritéria.

Zajišťování železničních vozů při posunu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Vysvětlit použití brzd a zarážek	Ústní ověření
b) Předvést činnosti, jak postupovat při zajišťování železničních vozů proti ujetí	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
c) Vysvětlit způsob zadržování spouštěných a odrážených vozů	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Obsluha železničních návěstidel při posunu

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat funkce železničních návěstidel a návěstí	Ústní ověření

Je třeba splnit toto kritérium.

Obsluha brzd železničních vozů

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat funkce jednotlivých druhů brzd a jejich použití	Ústní ověření
b) Předvést postup při zkoušce průběžné brzdy	Praktické předvedení
c) Předvést postup k obsluze ruční brzdy	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
d) Popsat postup při poruše brzd	Ústní ověření

Je třeba splnit všechna kritéria.

Provádění posunu v dopravním obvodu s ručně ovládanými výhybkami a výkolejkami

Kritéria hodnocení	Způsoby ověření
a) Popsat jednotlivé druhy výhybek a výkolejek	Ústní ověření
b) Obsluhovat výhybky a výkolejky	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
c) Předvést použití klíčů od výhybek a výkolejek	Praktické předvedení s ústním vysvětlením
d) Stavět posunové cesty	Praktické předvedení s ústním vysvětlením

Je třeba splnit všechna kritéria.

Organizační a metodické pokyny

Pokyny k realizaci zkoušky

Autorizovaná osoba informuje, které doklady musí uchazeč předložit, aby zkouška proběhla v souladu s platnými právními předpisy.

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO). Zdravotní způsobilost je vyžadována.

Před zahájením zkoušky musí uchazeč prokazatelně doložit absolvování Kabinetu bezpečnosti práce, jehož součástí jsou zejména podmínky pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci, požární ochrany (PO) a poskytování první pomoci.

Zdravotní způsobilost je vyžadována (odkaz na povolání v NSP -

http://katalog.nsp.cz/karta_tp.aspx?id_jp=100965&kod_sm1=14).

Před zahájením vlastního ověřování musí být uchazeč seznámen s pracovištěm a s požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) a požární ochrany (PO).

Kritéria by měla být pokud možno ověřována v navazujících činnostech s využitím daných technologických postupů zejména v oblasti obsluhy dopravní cesty.

Při ověřování kritérií formou praktického předvedení je třeba přihlížet především k bezpečnému provádění všech úkonů i k časovému hledisku zvládnutí operací.

Výsledné hodnocení

Zkoušející hodnotí uchazeče zvlášť pro každou kompetenci a výsledek zapisuje do záznamu o průběhu a výsledku zkoušky. Výsledné hodnocení pro danou kompetenci musí znít „splnil“ nebo „nesplnil“ v závislosti na stanovení závaznosti, resp. nezávaznosti jednotlivých kritérií u každé kompetence. Výsledné hodnocení zkoušky zní buď „vyhověl“, pokud uchazeč splnil všechny kompetence, nebo „nevyhověl“, pokud uchazeč některou kompetenci nesplnil. Při hodnocení „nevyhověl“ uvádí zkoušející vždy zdůvodnění, které uchazeč svým podpisem bere na vědomí.

Počet zkoušejících

Zkouška probíhá před zkušební komisí složenou ze 2 členů, kteří jsou autorizovanými fyzickými osobami s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci nebo autorizovanými zástupci autorizované podnikající fyzické nebo právnické osoby s autorizací pro příslušnou profesní kvalifikaci.

Požadavky na odbornou způsobilost autorizované osoby, resp. autorizovaného zástupce autorizované osoby

Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby musí splňovat alespoň jednu z následujících variant požadavků:

- a) Střední vzdělání s výučním listem s odbornou praxí v délce minimálně 5 let v pozici vedoucí posunu, vedoucí obsluhy nákladních vlaků, nebo ve vyšší kvalifikaci, která zahrnuje požadavky na tento kvalifikační stupeň (např. výpravčí) v oblasti provozování železniční dopravy nebo ve funkci učitele odborného výcviku v oblasti železniční dopravy, z toho minimálně tři roky v období posledních pěti let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- b) Střední vzdělání s maturitní zkouškou se zaměřením na provozování dráhy s odbornou praxí v délce minimálně 5 let v oblasti provozování dráhy nebo ve funkci učitele praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti provozování dráhy, z toho minimálně dva roky v období posledních pěti let před podáním žádosti o udělení autorizace.
- c) Vysokoškolské vzdělání se zaměřením provozování dráhy s odbornou praxí v délce minimálně 5 let v oblasti provozování dráhy nebo ve funkci učitele odborných předmětů, praktického vyučování nebo odborného výcviku v oblasti provozování dráhy, z toho minimálně jeden rok v období posledních 5 let před podáním žádosti o udělení autorizace.

Další požadavky:

- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, který nemá odbornou kvalifikaci pedagogického pracovníka podle zákona č. 563/2004 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, nebo nemá odbornou kvalifikaci podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, nebo praxi v oblasti vzdělávání dospělých (včetně praxe z oblasti zkoušení), nebo nemá osvědčení o profesní kvalifikaci 75-001-T Lektor dalšího vzdělávání, musí být absolventem přípravy zaměřené zejména na praktickou aplikaci části první hlavy III a IV zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání) ve znění pozdějších předpisů, a přípravy zaměřené na vzdělávání a hodnocení dospělých s důrazem na psychologické aspekty zkoušení dospělých v rozsahu minimálně 12 hodin.
- Autorizovaná osoba, resp. autorizovaný zástupce autorizované osoby, musí být schopna organizačně zajistit zkušební proces včetně vyhodnocení na PC a vydání jednotného osvědčení (stačí doložit čestným prohlášením).

Žadatel o udělení autorizace prokazuje splnění požadavků na odbornou způsobilost předložením dokladu nebo souboru dokladů o získání odborné způsobilosti autorizujícímu orgánu nebo jiným postupem stanoveným autorizujícím orgánem.

Žádost o autorizaci naleznete na stránkách autorizujícího orgánu: Ministerstvo dopravy, www.mdcr.cz.

Nezbytné materiální a technické předpoklady pro provedení zkoušky

Pro zajištění zkoušky podle tohoto hodnotícího standardu je třeba mít k dispozici příslušný typ sdělovacího a zabezpečovacího zařízení železniční stanice, vlečky na patřičné úrovni, prostory pro teoretickou a praktickou část zkoušky, technologické postupy a předpisy související s dopravním výkonem, dopravní prostředky a technická zařízení, pracovní pomůcky – přilba, praporek, svítilna, vysílačka.

K žádosti o udělení autorizace žadatel přiloží seznam svého materiálně technického vybavení dokládající soulad s požadavky uvedenými v hodnotícím standardu pro účely zkoušky. Pokud žadatel bude při zkouškách využívat materiálně technické vybavení jiného subjektu, přiloží k žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace smlouvu (popřípadě smlouvy) umožňující jeho užívání nejméně po dobu 5 let ode dne podání žádosti o udělení nebo prodloužení platnosti autorizace.

Doba přípravy na zkoušku

Celková doba přípravy na zkoušku (včetně případných časů, kdy se uchazeč připravuje během zkoušky) je 15 až 30 minut. Do doby přípravy na zkoušku se nezapočítává doba na seznámení uchazeče s pracovištěm a s požadavky BOZP a PO.

Doba pro vykonání zkoušky

Celková doba trvání vlastní zkoušky (bez času na přestávky a na přípravu) je 5 až 7 hodin (hodinou se rozumí 60 minut). Zkouška může být rozložena do více dnů.

Autoři standardu

Autoři hodnotícího standardu

Hodnotící standard připravila SR pro dopravu, logistiku, poštovní a doručovací služby, ustavená a licencovaná pro tuto činnost HK ČR a SP ČR.

Na tvorbě se dále podílely subjekty zastoupené v pracovní skupině:

Správa železniční dopravní cesty, státní organizace

ČD Cargo, a. s.

Dopravní vzdělávací institut, a. s.